

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z PRZYRODY W KLASACH IV – VI

**Szkoła Podstawowa
im. Marii Konopnickiej w Mastowicach**

**Opracowanie :
mgr Katarzyna Morawiak**

System oceniania z przyrody został opracowany na podstawie:

1. Rozporządzenia MEN z dnia 20.08.2010 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.
2. Rozporządzenia MEN z dnia 23.12.2008 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z dnia 15 stycznia 2009 r., nr 4, poz. 17).
3. Rozporządzenia MEN z dnia 27.08.2012 r. w sprawie podstawy programowej.
4. Statutu Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Masłowicach.
5. Wewnątrzszkolnych Zasad Oceniania.
6. Standardów wymagań egzaminacyjnych.
7. Programu nauczania przyrody: „Tajemnice przyrody” Program nauczania przyrody w klasach IV – VI szkoły podstawowej autorstwa Jolanty Golanko.
8. Podręczników i zeszytów ćwiczeń: Tajemnice przyrody wydawnictwa Nowa Era.
9. PSO jest zgodny z obowiązującą podstawą programową nauczania przyrody w klasach IV – VI szkoły podstawowej.

Przedmiotowy System Oceniania polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych, które wynikają z programu nauczania oraz formułowania oceny. Dzięki PSO możemy uzyskać informację o poziomie osiągnięć edukacyjnych ucznia i jego postępach w nauce. Motywuje ucznia do pracy, uświadamiając mu braki w zakresie wiedzy oraz wdraża go do samokontroli.

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów to ważny element procesu dydaktycznego. Jego istota polega przede wszystkim na tym, że daje nauczycielowi odpowiedź na pytanie o jakości i skuteczności własnej pracy i pracy ucznia w danych warunkach szkolnych.

Przedmiotem sprawdzania są wiadomości, umiejętności i sfera motywacyjna, czyli zmiany postaw uczniów. Do celów oceniania uczniów w edukacji przyrodniczej należą :

Motywowanie :

- poprzez wspieranie uczniów w nauce i pracy nad sobą;
- poprzez pomoc uczniom w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju;
- poprzez wyróżnianie i nagradzanie uczniów;
- poprzez stwarzanie uczniom okazji i szansy osiągnięcia sukcesów edukacyjnych z zakresu nauk przyrodniczych.

Prognozowanie :

- poprzez zdobywanie informacji przez nauczyciela o efektywności procesu nauczania przyrody;
- poprzez przewidywanie przyszłych osiągnięć ucznia, wykrywanie umiejętności.

Diagnozowanie :

- poprzez informowanie uczniów o poziomie ich osiągnięć edukacyjnych i postępów w nauce;
- poprzez zdiagnozowanie potrzeb edukacyjnych uczniów, tj. określenie ich zainteresowań poznawczych i potrzeb w zakresie uczenia się przyrody oraz występujących przyczyn i trudności w uczeniu się tego przedmiotu;
- poprzez określenie stopnia osiągnięcia standardów wymagań;
- poprzez dostarczenie rodzicom i opiekunom uczniów oraz nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i uzdolnieniach uczniów.

Ewaluacja :

- poprzez uzyskanie informacji o jakości i poziomie osiągnięć oraz pracy edukacyjnej uczniów;
- poprzez udoskonalanie przez nauczyciela organizacji i metod pracy dydaktycznej i wychowawczej.

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z PRZYRODY W KLASACH IV – VI

Ocenianie i sprawdzanie

1. Nauczyciel wystawiając ocenę z przyrody bierze pod uwagę zaangażowanie, wysiłek i wkład pracy ucznia w wywiązywaniu się z obowiązków.
2. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości, z uwzględnieniem jego możliwości intelektualnych.
3. Wszystkie stosowane przez nauczyciela formy sprawdzania wiedzy i umiejętności są dla ucznia obowiązkowe.
4. Uczniowie zostają zapoznani z Przedmiotowym Systemem Oceniania z Przyrody na pierwszych lekcjach w nowym roku szkolnym. Na bieżąco nauczyciel przypomina o zasadach oceniania i wymaganiach edukacyjnych na poszczególne stopnie szkolne przy uzasadnianiu wystawianych uczniom ocen oraz przy klasyfikacji śródrocznej i rocznej. Działania te mają na celu wspieranie uczniów w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju oraz motywowaniu do dalszej pracy.
5. Ocena, którą wystawia nauczyciel, jest jawna, zgodna z założeniami WZO, klasyfikowania i promowania uczniów.
6. Na prośbę ucznia nauczyciel wyjaśnia ocenę.
7. Ocenie podlega :
 - aktywność ucznia,
 - wiadomości teoretyczne,
 - umiejętność pracy indywidualnej oraz w grupie,
 - odpowiedzi ustne,
 - umiejętność wykorzystania wiadomości w praktyce,

- czytanie ze zrozumieniem,
 - prace domowe,
 - prowadzone hodowle,
 - udział w konkursach,
 - działania praktyczne (posługiwanie się mapą i atlasem, rozpoznawanie roślin i zwierząt, posługiwanie się przyrządami pomiarowymi ...),
 - prezentacja,
 - prace dodatkowe dla uczniów chętnych (termin realizacji ustala nauczyciel).
8. Nauczyciel może ocenić prowadzenie zeszytu, działanie twórcze ucznia na rzecz środowiska naturalnego, przygotowanie do lekcji a także wykonanie gazetki lub plakatu o treści przyrodniczej.
 9. Ocena wiadomości odbywa się w formie testów sprawdzających, odpytywania ustnego, uzupełniania zeszytów ćwiczeń, kart pracy uczniów w szkole i w domu.
 10. Ocena wiadomości teoretyczno – praktycznych może odbywać się w formie kilkunastominutowych kartkówek (kartkówki te niekoniecznie muszą być zapowiedziane, jeśli zakres sprawdzanych wiadomości obejmuje tylko trzy ostatnie tematy lekcji).
 11. Przy wystawianiu oceny za zeszyt nauczyciel bierze pod uwagę:
 - estetykę ogólną,
 - prace domowe,
 - prace dodatkowe,
 - systematyczność.
 12. W przypadku uczniów z opinią Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej należy obniżyć wymagania na poszczególne oceny. Podejście nauczyciela do takiego ucznia musi być indywidualne.
 13. Uczestnik konkursów przyrodniczych i ekologicznych (rejonowych i wyższych) zajmujący wysoką lokatę otrzymuje z przedmiotu przyroda ocenę co najmniej bardzo dobrą.

Przedmiotem oceny są :

- wiadomości,
- umiejętności,
- aktywność – postawa.

Gromadzenie informacji o uzyskanych wynikach

1. Przechowywanie pisemnych prac uczniów do końca roku szkolnego.
2. Zapisy w zeszycie przedmiotowym.
3. Zapisy w dzienniku lekcyjnym.
4. Obserwacja ucznia podczas zajęć.

Przekazywanie informacji zwrotnej stronom zainteresowanym wynikami ucznia

1. Zebrania z rodzicami lub opiekunami (wywiadówki, dni otwarte).
2. Indywidualne spotkania z rodzicami lub opiekunami (ustne informacje na temat wyników w nauce rodzice lub opiekunowie mogą uzyskać u nauczyciela z danego przedmiotu).

Ogólne kryteria oceny z przyrody

Wypracowane przez nauczyciela kryteria powinny być znane uczniom i akceptowane przez nich, dzięki czemu ocena dostarczać będzie informacji o efektach pracy, o własnych osiągnięciach, pozwoli sterować procesem nauczania, dokonać strukturalizacji materiału, będzie zapobiegać niepowodzeniom w nauce oraz motywować do dalszej pracy.

Ocenę dopuszczającą może otrzymać uczeń, który:

- rozpoznaje i nazywa podstawowe zjawiska przyrody,
- posługuje się podstawowymi pojęciami przyrodniczymi,
- posiada, przejawiający się w codziennym życiu, pozytywny stosunek do środowiska przyrodniczego,
- ma trudności w opanowaniu zakresu podstawy programowej,
- rozwiązuje najprostsze polecenia, sięga po pomoc koleżeńską i nauczyciela w celu zrozumienia tematu,
- stara się dobrze prowadzić zeszyt, a sprawdziany i testy pisze na ocenę dopuszczającą.

Ocenę dostateczną może otrzymać uczeń, który :

- zna podstawowe pojęcia przyrodnicze,
- rozpoznaje i ocenia postawy wobec środowiska przyrodniczego,
- posługuje się mapą jako źródłem wiedzy przyrodniczej,
- obserwuje pośrednio i bezpośrednio procesy zachodzące w środowisku przyrodniczym, potrafi je opisać,
- ma problemy z opanowaniem pełnego zakresu podstawy programowej,
- zdarza się, że do lekcji jest nieprzygotowany, nie zawsze bierze w nich aktywny udział, lecz czyni starania, by zaistniałe braki uzupełnić,
- nie zawsze samodzielnie rozwiązuje prace domowe, sprawdziany i testy pisze na ocenę dostateczną.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który :

- właściwie wykorzystuje przyrządy do obserwacji i pomiarów elementów przyrody,
- korzysta z różnych źródeł informacji, tj.: telewizja, Internet, czasopisma przyrodnicze, popularnonaukowe, encyklopedie i inne,
- dostrzega wpływ przyrody na życie i gospodarkę człowieka,

- proponuje działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego,
- ocenia relacje między działalnością człowieka a środowiskiem przyrodniczym,
- dokonuje porównań zjawisk i elementów przyrody, posługując się terminologią przyrodniczą,
- zadowolająco opanował wiadomości z zakresu podstawy programowej, a zdobyta wiedza pozwala mu rozwiązywać typowe zadania praktyczne i teoretyczne,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach lekcyjnych i jest do nich przygotowany,
- odrabia prace domowe, sprawdziany i testy pisze na ocenę dobrą.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który :

- dostrzega i ocenia związki w przebiegu zjawisk przyrodniczych i działalności człowieka oraz przebiegu procesów naturalnych w przyrodzie,
- wyjaśnia je,
- rozwiązuje problemy,
- posiada wiedzę i umiejętności z zakresu podstawy programowej, sprawnie posługuje się nią oraz potrafi wykorzystać ją do rozwiązywania problemów praktycznych i teoretycznych,
- jest zawsze przygotowany do lekcji i aktywnie w nich uczestniczy,
- sprawdziany i testy pisze na ocenę bardzo dobrą lub dobrą.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który :

- posiada wiadomości i umiejętności na ocenę bardzo dobrą, a także rozwiązuje na sprawdzianach, testach pytania dodatkowe,
- wykonuje bezbłędnie i wyczerpująco prace dodatkowe zadawane przez nauczyciela,
- samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia, biegle posługuje się zdobytą wiedzą przyrodniczą w rozwiązywaniu problemów praktycznych i teoretycznych,
- sprawdziany i testy pisze na ocenę celującą lub bardzo dobrą.

Model oceniania

1. Przyjmujemy skalę ocen zgodną z WZO.
2. Podane elementy (kartkówki, sprawdziany, testy, prace domowe, odpowiedzi ustne, prace dodatkowe, itp.) ocenia się stosując skalę od 1 do 6 z możliwością rozszerzenia jej o znak „+”, który ma przede wszystkim rolę motywującą ucznia do lepszej pracy.
3. Ocenie stopniowej podlegają sprawdziany, kartkówki, odpowiedzi ustne, prace samodzielne wykonywane na zajęciach, prace pozalekcyjne, aktywność na zajęciach, zeszyty.
4. W przypadku dłuższej nieobecności ucznia na zajęciach sposób uzupełniania materiału lub zaliczania sprawdzianów uczeń ustala z nauczycielem indywidualnie.
5. Ocenę semestralną i roczną wystawia się na cztery tygodnie przed klasyfikacją (propozycja ocen):

- w uzasadnionych przypadkach (np. długotrwała choroba) uczeń ma szansę poprawy oceny, jeżeli uzna, że ocena jest dla niego krzywdząca; powinien tego dokonać najpóźniej tydzień przed klasyfikacją;
 - ocena końcowa nie podlega poprawie, jeżeli uczeń w ciągu semestru nie wykazał się chęcią poprawy poszczególnych sprawdzianów, był często nieprzygotowany do lekcji, nie uzupełniał braków w zeszytach, nie odrabiał prac domowych;
 - nie przewiduje się pracy kontrolnej z całego semestru (z całego roku szkolnego) dokonuje się natomiast pełnego powtórzenia i utrwalenia wiadomości i umiejętności;
 - ustalając ocenę semestralną w pierwszej kolejności bierze się pod uwagę wyniki prac pisemnych – sprawdziany, kartkówki, oceny z odpowiedzi, umiejętność pracy w zespole;
 - ocena semestralna (końcoworoczna) jest wypadkową (a nie średnią arytmetyczną) ocen cząstkowych; nauczyciel bierze pod uwagę także aktywność ucznia, jego systematyczność, pilność w przygotowywaniu się do lekcji, staranne wykonywanie zadań, dociekliwość;
 - przy ocenie końcoworocznej uwzględnia się ocenę z pierwszego semestru.
- 6.** Ocenę celującą końcoworoczną otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętności przewidziane na ocenę bardzo dobrą, a także wykonuje bezbłędnie zadania dodatkowe, bierze udział w konkursach przyrodniczo – ekologicznych, odnosząc przy tym znaczne sukcesy.
 - 7.** O zagrożeniu ucznia oceną niedostateczną należy powiadomić ucznia, jego wychowawcę oraz rodziców lub opiekunów na miesiąc przed klasyfikacją.
 - 8.** Na początku każdego roku szkolnego nauczyciel zapoznaje uczniów z Przedmiotowym Systemem Oceniania z Przyrody.
 - 9.** Uczeń ma obowiązek prowadzenia zeszytu ćwiczeń i zeszytu przedmiotowego.
 - 10.** Ocena jest jawna dla ucznia (wpisywana do dzienniczka), rodzice lub opiekunowie prawni mają obowiązek na bieżąco sprawdzać dzienniczek i podpisywać każdą ocenę.
 - 11.** Uczeń mający kłopoty w nauce może zgłosić się do nauczyciela z prośbą o dodatkową pomoc. Jej forma ustalana jest na bieżąco, wspólnie z uczniem. Mogą to być:
 - dodatkowe konsultacje (po uzgodnieniu z nauczycielem),
 - prace ułatwiające i przybliżające zrozumienie problemu,
 - pomoc koleżeńska,
 - ścisła współpraca z rodzicami.
 - 12.** Ocena za pracę pisemną (sprawdziany, kartkówki) wystawiana jest na podstawie liczby zdobytych punktów, według następujących kryteriów:

100% + zadanie dodatkowe – celujący

99% - 95% - bardzo dobry +

94% - 90% - bardzo dobry

89% - 80% - dobry +

79% - 70% - dobry

69% - 60% - dostateczny +

59% - 50% - dostateczny

49% - 40% - dopuszczający +

39% - 30% - dopuszczający

29% - 25% - niedostateczny +

24% - 0% - niedostateczny

Ewaluacja

1. Przedmiotowy system oceniania z przyrody podlega ewaluacji i monitorowaniu.
2. Zmiany w WZO powodują zmiany w PSO.

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

(Obszary aktywności, które podlegają ocenie)

CZEŚĆ I

Forma	Czas trwania	Częstotliwość	Zakres treści	Informacje o terminie	Możliwość poprawy oceny
Odpowiedzi ustne	Indywidualnie, zależy od potrzeb ucznia	Co najmniej raz w semestrze	Trzy ostatnie tematy lekcyjne	Bez uprzedzenia	Nie ma możliwości poprawy
Sprawdziany (testy)	Do 45 minut	Podsumowujące dział	Materiał z działu	Co najmniej 1 tydzień wcześniej	Tak, w ciągu 7 dni od terminu oddania prac. Poprawie podlegają oceny : ndst., dop.
Kartkówki	Do 15 minut	W zależności od potrzeb	1 – 3 tematy lekcyjne	Bez uprzedzenia	Nie ma możliwości poprawy
Prace domowe	-	Według potrzeb	Związany z tematem lekcji	Konkretny termin	Nie ma możliwości poprawy
Praca w grupach	Określony przez nauczyciela	Według potrzeb	Związany z tematem lekcji	Konkretny termin	Nie ma możliwości poprawy
Aktywność na zajęciach	-	Nawet na każdej lekcji	Związany z tematem lekcji	-	Nie ma możliwości poprawy
Prace wykonane w klasie samodzielnie	Do 10 - 15 minut	Według potrzeb	Związane z tematem lekcji	Bez uprzedzenia	Nie ma możliwości poprawy
Praca pozalekcyjna	Dla chętnych uczniów	Według potrzeb	Pozaprogramowe	Konkretny termin	Nie ma możliwości poprawy

CZĘŚĆ II

1. W uzasadnionych przypadkach (częste nieodrabianie prac domowych, nieodpowiedni stosunek do przedmiotu, lekceważenie obowiązków ucznia, brak systematyczności) nauczyciel może odmówić wyznaczenia drugiego terminu poprawy.
2. Przed rozpoczęciem lekcji uczeń może zgłosić brak pracy domowej lub nieprzygotowanie do lekcji z odpowiednim uzasadnieniem (pisemne lub ustne usprawiedliwienie od rodziców, nieobecność w szkole spowodowana chorobą ...)
 - Po długiej usprawiedliwionej nieobecności (tydzień i dłużej) uczeń nie może być pytany w ciągu tygodnia.
 - Uczeń ma obowiązek uzupełnienia zaległości (prace domowe w zeszycie, opanowanie materiału).
3. Wzorowa praca ucznia na lekcji może być oceniona za pomocą plusów, negatywna - za pomocą minusów.

Plusy przewiduje się za:

- aktywną postawę na lekcji,
- przygotowanie informacji lub pomocy dydaktycznych wzbogacających lekcję.

Minusy przewiduje się za:

- zgłoszony przed lekcją brak pracy domowej,
- zgłoszony przed lekcją brak zeszytu przedmiotowego,
- zgłoszone nieprzygotowanie do zajęć.

Odniesienie 4 plusów powoduje wystawienie bardzo dobrej oceny częściowej.

Odniesienie 3 minusów powoduje wystawienie częściowej oceny niedostatecznej.